

2017-03-21

Landstinget i Värmland
Dnr LK170374

Remissyttrande om att bilda en regionkommun i Värmland

Dnr KS 2017/49

Sammanfattning

Landstinget i Värmland och Region Värmland har skickat ut ett förslag om att bilda en regionkommun i Värmland. Bildandet av regionkommunen innebär en sammanslagning av nuvarande Region Värmland och Landstinget i Värmland. Förslaget kommer efter det att Indelningskommitténs förslag om att bilda storregioner inte fann politiskt stöd nog för att lägga fram ett förslag i riksdagen. Ansökan om att få bilda regionkommun ska ha inkommit till Finansdepartementet senast i september månad och avsikten med remissen är att Värmland ska lämna in en sådan ansökan. I remissen ställs ett antal frågor som kommunerna uppmanas att svara på sina remissyttranden.

Kommunens inställning till att bilda en regionkommun:

Forshaga kommun ställer sig positiv till bildandet av en regionkommun. Bildandet av en regionkommun kan ses som det naturliga steget efter det att indelningskommitténs förslag inte tagits vidare för politisk behandling i riksdagen. Forshaga kommun vill dock framföra att det är mycket viktigt att frågan om organiseringen av kollektivtrafiken klaras ut i samband eller i nära anslutning till bildandet av regionkommunen då många organisatoriska och ekonomiska frågor av stor vikt för alla parter berörs av denna fråga.

Svar på frågor i remissförslaget:

1. Förslaget berör inte i tillräcklig grad formen för kommunernas påverkan. Vi anser att underlaget är för tunt i denna del för att definitivt svara på frågan om kommunernas inflytande över de regionala utvecklingsfrågorna säkras i denna modell. Vad vi i nuläget kan yttra oss över är att samverkansformerna behöver utvecklas mer under processen gång och det är för tidigt att ta ställning i denna del. I övrigt har förslaget en tillräcklig täckning för de frågor som behöver organiseras inom den nya regionkommunen och vi ser inte att den organisation som är föreslagen på något sätt skulle vara ett hinder för att kommunerna ska kunna hitta en framtida samverkansform. Möjligheten till påverkan och samverkan behöver både definieras och formaliseras i samband med bildandet av regionen, detta är en förutsättning.

2. Frågan om balansen mellan hälso- och sjukvård och den regionala utvecklingen är svår att svara på utifrån förslaget. Vad som slutligen kommer att avgöra om balansen kan upprätthållas är vilka uppgifter, mandat och befogenheter som nämnderna får. I den modell som finns redovisas i förslaget har nämnderna lagts under arbetsutskottet till styrelsen. Vi ser att denna modell inte svarar mot en traditionell nämndmodell utan är ritad på ett sätt som inte känns riktigt rättvisande utifrån syftet. Om en traditionell nämndorganisation ska tillämpas bör nämnderna likväl som styrelsen få ett tydligt mandat från fullmäktige - dvs. i sina reglementen få en tillräcklig, kanske till och med generös, delegering för att kunna sköta sitt uppdrag. Naturligtvis med en god avvägning för vad som krävs för att styrelsen och fullmäktige ska kunna sköta sina uppdrag men också för att den regionala utvecklingsnämnden ska få kraft att uppfylla sitt uppdrag. Att fördela befogenheter i modellen är en grannlaga uppgift men om de regionala utvecklingsfrågorna ska kunna hanteras i jämvikt med hälso- och sjukvården är det viktigt att uppgifter, mandat och befogenheter är fördelade på ett sådant sätt att dessa frågor inte försvinner in i den större massan av ärenden som kommer att hanteras av regionkommunen. Det finns förstås en risk att regionstyrelsen blir en beredningsfunktion men även detta är en fråga om hur de tidigare nämnda uppgifterna, mandat och befogenheterna fördelas mellan organen. Det finns en möjlighet att de regionala utvecklingsfrågorna kan hanteras av styrelsen. Fördelen kan vara att frågorna får en viss status genom att styrelsen även är regional utvecklingsnämnde. Men det finns också en stor risk att förslagen förlorar i legitimitet för att det innebär ett mindre antal förtroendevalda i organisationsförslaget men också att frågorna inte får en tydlig hemvist. Två facknämnder, en styrelse och ett fullmäktige är trots allt inte en stor organisation för så viktiga beslut som fattas och inte heller i förhållande till mängden personer som berörs. Förvaltningsmodellen bör visa att det finns såväl balans som beslutskraft. Så som den hierarkiska politiska modellen är ritad idag ligger nämnderna under styrelsens arbetsutskott, detta torde inte svara mot kraven på inflytande eller möjlighet till påverkan. En annan modell bör ritas upp som tydliggör förhållandet mellan nämnderna och fullmäktige på ett tydligare och i vår mening bättre sätt. Det finns också ett behov av att tillförsäkra kommunerna ett tillräckligt inflytande och en tillräcklig representation - hur kan det tydliggöras i modellen?
3. Kommunen ställer sig positiv till att de samverkansgrupper som idag finns fortsätter, vi ser inga nackdelar eller hinder för detta. Vad som däremot hade varit bra, men som fattas i underlaget, är en förteckning/sammanställning eller liknande över de grupper som finns idag. I övrigt anser vi att i den mån det fortfarande är rationellt och har en direkt funktion och nytta för parterna så ser vi positivt på all samverkan som håller ihop länet inom olika verksamhetsområden. Vi ser också att det finns utrymme att förbättra möjligheterna till samverkan mellan kommunerna och landstinget inom frågor som rör hälso- och sjukvård och även inom andra områden där det finns gemensamma beröringspunkter.
4. Oavsett hur kommunerna väljer att samverka kommer vissa arbetsuppgifter att behöva lösas inom ramen för regionkommunens samordningsmöjligheter. Det gäller exempelvis Kurs- och konferens, Brysselkontoret och liknande uppgifter. Om kommunerna fortsatt avser att finansiera verksamheten och anser sig ha nytta av den är det svårt att se vilken annan organisation som lämpligen skulle kunna samordna dessa funktioner. Möjligen kan detta ses över på sikt och därmed få en annan lösning. Om tiden är knapp och Region Värmlands övriga verksamhet snabbt ska få sin övergång, så bör även dessa verksamheter följa med till att börja med. I fråga 1 och 2 ställs frågor kring förtroendet för att en ny organisation genom en regionkommun ska kunna hantera hälso- och sjukvårdsfrågor samtidigt som det regionala utvecklingsuppdraget. Så som kommunen ser det bör en sådan ambition också innebära att det är möjligt för den nya regionkommunen, att där det

är lagligt och lämpligt, även utföra uppgifter som samordnare för primärkommunerna.

5. Övriga synpunkter:

- Kommuner anser att en andra remissomgång är ett måste efter det att justeringarna i denna första remissomgång är gjorda.
- Tidsplanen för genomförandet är mycket kort och många frågor återstår att lösa. Hur kommer kommunerna garanteras inflytande och insyn i framtida utveckling av processerna inom en eventuell regionkommun både före, under och efter bildandet? Underlaget är inte särskilt omfattande och vi utgår från att det innebär att mer omfattande underlag är att vänta inför sammanslagningen och att kommunerna kommer att ges möjligheter till inflytande över hur den nya regionen formas.
- Regionkommunens uppdrag får inte påverka kommunernas ansvar och handlingsfrihet utan nya och tillkommande uppdrag ska redovisas och godkännas. Det är viktigt att kommunernas självständighet och uppdrag måste gå i första hand. Kommunerna i Värmland kan ha olika förutsättningar vad gäller resurser och behov och därför är det viktigt att ha hänsyn till det i beslutsprocesserna.
- I den mån regionkommunen fortsatt hanterar eller inte hanterar kommungemensamma uppdrag med finansiering ska medlemsbidraget justeras. Det vill säga om uppgifter som finansierats genom medlemsbidrag försvinner i samband med sammanslagningen bör medlemsbidraget justeras därefter. Det är viktigt att tydligt definiera vad av det tidigare uppdraget som finns kvar efter sammanslagningen.
- Den beräknade politiska och administrativa kostnadsminskningen på mellan 15-20 mkr står för motsvarande 10 % av Region Värmlands nuvarande intäkter. Vi förstår att siffran är preliminär men ställer oss ändå tvekan till att besparingen kan göras på detta sätt även på sikt. Vilka övriga rationaliseringsmöjligheter finns? Vi tror att det är viktigt att se över möjligheter till samordning av fler funktioner och tjänster i och med övergången. Men viljan att visa att det finns rationaliseringsmöjligheter kan inte stå i vägen för uppdraget: att skapa en bra organisation för den nya regionkommunen med som fyller sitt syfte.

KOMMUNSTYRELSEN
Protokollsutdrag 2017-03-21

§ 28

Remiss angående bildande av en regionkommun i Värmland

KS 2017/49

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

- anta förslag till remissyttrande angående bildandet av en regionkommun i Värmland

Yrkande

Anders Ljungsten (M), Göran Adrian (C) och Bertil Hagelin (S) yrkar bifall till remissyttrandet.

Bakgrund

Landstinget i Värmland och Region Värmland har skickat ut ett förslag om att bilda en regionkommun i Värmland. Bildandet av regionkommunen innebär en sammanslagning av nuvarande Region Värmland och Landstinget i Värmland. Förslaget kommer efter det att Indelningskommitténs förslag som att bilda storregioner inte fann politisk majoritet för att lägga fram ett sådant förslag i riksdagen. Ansökan om att få bilda regionkommun ska ha inkommit till Finansdepartementet senast i september månad och avsikten med remissen är att Värmland ska lämna in en sådan ansökan. I remissen ställs ett antal frågor som kommunerna uppmanas att svara på i sina remissyttranden.

Beslutsunderlag

Kommunutredare Madeleine Nyvalls tjänsteskrivelse, 2017-03-03

Förslag till remissyttrande angående bildandet av en regionkommun i Värmland

Remiss "Regionkommun Värmland 1.0", följebrev och underlag 2017-02-07

Protokoll KsAu 2017-03-13, § 42

Beslutet skickas för verkställighet till: Kommunutredare Madeleine Nyvall

Beslutet skickas för kännedom till: Landstinget i Värmland, samtliga Värmlandskommuner